

Bibliografie

1. Bontaș, I., Pedagogie, ediția a III-a, ALL, București, 1996, pp. 124-125.
2. Cerghit, I., Metode de învățământ, Ed. Polirom, București, 2006.
3. Guțu, V., Proiectarea didactică în învățământul superior, CEP USM, Chișinău, 2007.
4. Ionescu, M., Bocoș, M., Tratat de didactică modernă, Editura Paralela 45, Pitești, 2009.
5. Ionescu, M., Radu, I., Didactica Modernă, ediția a II-a revăzută, Ed. Dacia, Cluj –Napoca, 2001.
6. Iucu Romița, B., Instruirea școlară. Perspective teoretice și aplicative, Polirm, Iași, 2001.
7. Nicola, I., Tratat de pedagogie școlară, Ed. Didactica si Pedagogica Regia Autonoma, București, 1996.
8. Postelnicu, Constantin, Fundamente ale didacticii școlare, Aramis, București, 2000.
9. Potolea, D., Neacșu, I., Iucu Romița, B., Pânișoară, Ion-Ovidiu, Pregătirea psihopedagogică, Manual pentru definitivat și gradul II, Polirom, București, 2008.
10. Șoitu, L., Cherciu, R.D., Strategii educaționale centrate pe elev, Alpha MDN, Buzău, 2006.
11. http://www.uvvg.ro/cdep/wp-content/uploads/2014/05/Curriculum_didactica_arad_final.pdf, vizitat 07.02.2008
12. <http://www.tribunainvatamantului.ro/clasificarea-metodelor-de-evaluare/>, vizitat 07.02.2018.
13. file:///C:/Users/User/Downloads/Curs_Metode_interactive_de_pr edarea_invatate_evaluare.pdf, vizitat 07.02.2018.

CONSILIEREA FAMILIEI CENTRATĂ PE EFICIENTIZAREA AUTOEDUCAȚIEI ȘCOLARULUI MIC

Natalia POPA, lector universitar

Summary

The training of self-education skills of pupils of low school age will be effective if systemic and systematic exploration of principles, basic and operational strategies and psycho-pedagogical conditions

established by the development, consolidation and efficiency of the self-education process in relation to education.

Întrucât intrarea în școlaritate ocupă o poziție specială în configurația copilăriei, marcând începutul celei de a treia subperioade a copilăriei, care se va extinde pe o durată de patru ani, între 7 și 11 ani, până în pragul pubertății / preadolescenței, debutul vieții școlare reprezintă începutul unei activități de învățare care necesită de la copil nu numai efort intelectual considerabil, o mare rezistență fizică [15, p.63], dar și un efort enorm volitiv și moral, care ar asigura eficientizarea acțiunilor autoeducative.

În acest context, în baza analizei reperelor teoretice, a analizei avantajelor, principiilor și modificărilor propuse în curriculumul axat pe formarea de competențe la elevii din treapta învățământului primar [14, p. 4-12], am elaborat criteriile de eficientizare a autoeducației, prioritățile educative; descriptorii competenței de valorificare optimă a autoeducației școlarului mic; descriptorii competenței parentale de realizare și eficientizare a autoeducației școlarului mic; *Programul de consiliere psihopedagogică a familiei*, inclusiv Curriculumul nonformal *Formarea competențelor de autoeducație școlarului mic*.

Instrumentele elaborate au fost structurate într-un ansamblu de tabele dintre care primul, *Criterii și priorități de eficientizare a autoeducației școlarului mic*, elucidează două componente ce se pot observa în Tabelul 1.

Tabelul 1. Criterii și priorități de eficientizare a autoeducației școlarului mic

Criteriile de eficientizare a autoeducației elevului de vârstă școlară mică (pentru adulți)	Prioritățile educative (rezultate din eficientizarea autoeducației școlarului mic)
1. Respectarea particularităților de vârstă a elevului	Asigurarea unei dezvoltări armonioase a potențialului biopsihologic moral și fizic.

Criteriile de eficientizare a autoeducației elevului de vârstă școlară mică (pentru adulți)	Prioritățile educative (rezultate din eficientizarea autoeducației școlarului mic)
2. Corelarea explorării autoeducației cu programul școlar și cadrul familial.	Evitarea suprasolicitării elevului și consolidarea competențelor, formarea deprinderilor de autoeducație.
3. Valorificarea autoeducației în contextul regimului zilei și a activităților nonformale.	Exersarea și formarea deprinderilor de comportare pro-sănătate / a modului sănătos de viață.
4. Valorificarea optimă a lecturii și a mass-media în cadrul autoeducației elevului de vârstă școlară mică.	Îmbinarea optimă a informării elevului cu formarea.
5. Analiza, comentarea și discutarea informației receptate.	Dezvoltarea capacităților intelectuale; a judecăților morale și a sferei volitive.
6. Valorile autoeducației promovate.	Promovarea conținuturilor generale ale educației și valorilor acestora.
7. Ghidarea sistematică a copilului (la școală și acasă).	Formarea deprinderilor și a obișnuințelor autoeducative.
8. Observarea conduitei și stabilirea feed-back-ului optim.	Evaluarea, monitorizarea, compararea și determinarea schimbărilor la nivel de personalitate a elevului și inserția lui socială.

Au fost elaborate și descriptorii competențelor de autoeducație la elevi și a celor de realizare și eficientizare a autoeducației școlarului mic realizată de către pedagogi și părinți, am stabilit finalitățile/competențele generale și cele specifice pentru Curriculumul nonformal *Autoeducația elevului de vârstă școlară mică* (pentru elevii din treapta învățământului primar) și pentru Curriculumul nonformal pentru părinți *Formarea competențelor de autoeducație a școlarului mic*. În *Proiectarea finalităților* și a conținuturilor ne-au servit drept temeuri metodologice: algoritmul formării competențelor, taxonomia competențelor transversale,

Curriculumul la dirigenție pentru cl. I-IV [5], Ghidul de implementare a curriculumului modernizat [14]; accepțiunile pedagogice privind Educația pentru mass-media [16], criteriile și prioritățile de eficientizare a autoeducației școlarului mic elaborate și argumentate științific.

Așadar, stabilirea obiectivelor generale pentru adulți (pedagogi, părinți), a obiectivelor cadru și a celor operaționale ne permite să prezentăm în continuare, în calitate de produs/finalități, competențele respective.

Astfel, **competențele generale** privind autoeducația elevilor de vârstă școlară mică presupun:

- cunoașterea esenței și rolului autoeducației omului și a copiilor de 7-11 ani;
- cunoașterea componentelor autoeducației;
- identificarea acțiunilor de autoeducație la vârstă școlară mică;
- explorarea acțiunilor de autoeducație la nivel de autoproiectare, autorealizare și autoevaluare;
- manifestarea abilităților și priceperilor de autoeducație;
- manifestarea competențelor de autoeducație în contextul competențelor respective;
- manifestarea interesului și a atitudinii pozitive față de autoeducație;
- manifestarea competențelor de eficientizare a activităților cu caracter autoeducativ.

Competențele specifice au fost structurate

a) **la nivel de cunoaștere:**

- cunoașterea regulilor și a acțiunilor de eficientizare a autoeducației;
- explicarea importanței componentelor și acțiunilor autoeducației;
- identificarea sarcinilor ce contribuie la organizarea, realizarea și evaluarea autoeducației;

b) la nivel de aplicare:

- capacitatea de elaborare și formulare a scopului și a obiectivelor de autoeducație (autoproiectare);
- capacitatea de elaborare și formulare a sarcinilor autoeducației pentru atingerea scopului proiectat;
- capacitatea de elaborare și formulare a acțiunilor de realizare a autoeducației;
- capacitatea de autoobservare și autoanaliză a conduitei sale (în contextul autoeducației);
- capacitatea de autoevaluare și monitorizare a procesului de autoeducație;

c) la nivel de integrare:

- expunerea/relatarea avantajelor autoeducației;
- proiectarea unor activități personale și comune pentru elevi în baza autoeducației;
- capacitatea de eficientizare a autoeducației (prin acțiuni concrete).

Evident că eficientizarea autoeducației elevilor de vârstă școlară mică s-a realizat într-o colaborare, o conexiune strânsă și într-un mod paralel cu educația părinților prin intermediul consilierii psihopedagogice a familiei (de tip preventiv și centrat pe dezvoltare).

Acest aspect ne-a orientat să stabilim ansamblul de **competențe parentale** cu privire la eficientizarea autoeducației școlarii mici după cum urmează:

a) la nivel de cunoaștere părinții posedă:

- cunoștințe în domeniul psihopedagogiei și a pedagogiei școlare;
- cunoștințe privind particularitățile de vârstă a copiilor;
- cunoștințe cu privire la educația și autoeducația copilului de vârstă școlară mică;
- cunoștințe privind explorarea eficientă a educației familiale la general și a realizării autoeducației școlarii mici în cadrul familiei;

b) la nivel de aplicare:

- capacități de valorificare a educației familiale în corelație cu dezvoltarea și eficientizarea autoeducației școlarii mici;
- capacități de proiectare-realizare-evaluare a autoeducației școlarii mici;
- capacități de realizare a propriei autoeducații / autoperfecționării;
- capacități de evaluare a autoeducației copiilor de vârstă școlară mică;

c) la nivel de integrare:

- competențe de elaborare a unui program de autoeducație a copiilor de vârstă școlară mică;
- competențe de eficientizare a autoeducației copiilor în cadrul familiei;
- competențe de corelare a autoeducației copiilor cu autoeducația personală.

Competențele nominalizate sunt parte componentă a Curriculumului nonformal destinat părinților *Formarea competențelor de autoeducație școlarii mic.*

Curriculumul este adresat cadrelor didactice din nivelul învățământului primar și psihologilor școlari, care vor realiza consilierea familiei prin intermediul variatelor forme în baza Programului de consiliere psihopedagogică a familiei centrate pe eficientizarea autoeducației școlarii mic cu diverse conținuturi ale activităților de consiliere psihopedagogică a familiei: Școlarii mic: particularitățile de vârstă și personalitate. Factorii (biologici și psihopedagogici de dezvoltare a personalității) și factorii externi (familiali și socioculturali) ce contribuie la eficientizarea autoeducației copilului și adultului; Autoeducația în cadrul școlar. Colaborarea școala – familie centrată pe autoeducația elevilor; Educația și autoeducația la vârsta adultă; Educația și autoeducația la vârsta școlară mică. Componentele și subcomponentele autoeducației /structura procesului de autoeducație etc.

În consens cu analiza accepțiunilor teoretice [1; 3; 4; 6 etc.], finalitățile elaborate, *Programul de consiliere psihopedagogică a familiei centrate pe eficientizarea autoeducației școlarului mic*, în baza criteriilor și priorităților eficientizării autoeducației acestuia, am stabilit indicatorii comportamentului elevilor de vârstă școlară mică, axați pe autoeducație (pe care i-am corelat cu descriptorii competenței de autoeducație optimă) (Tabelul 2).

Tabelul 2. Indicatorii și descriptorii competenței de valorificare optimă a autoeducației de către școlarul mic

Indicatorii comportamentului elevilor preocupați de autoeducație	Descriptorii competențelor de valorificare optimă a autoeducației
Elevul manifestă: 1. <ul style="list-style-type: none"> • Interes pentru autoeducație • Înțelegere cu privire la importanța și impactul autoeducației. 	La nivel de cunoaștere: 1.1. Identifică clar și în limbaj simplu componentele autoeducației. 1.2. Expune exhaustiv posibilitățile și impactul autoeducației asupra sa.
2. <ul style="list-style-type: none"> • Receptare și aplicare a variatelor informații și sarcini de autoeducație (autoproiectare; autorealizare; autoevaluare). • Capacități de analiză, exprimare și explicare a acțiunilor cu caracter autoeducativ. 	La nivel de aplicare: 2.1. Elaborează un proiect personal de autoeducație (scopul, pașii – o biective și conținutul acțiunilor). 2.2. Elaborează o schemă de analiză a îndeplinirii sarcinilor și acțiunilor de tip autoeducativ.
3. <ul style="list-style-type: none"> • Capacități de monitorizare a acțiunilor de autoeducație. • Capacități de autoevaluare și autocorectare a unor acțiuni. • Creativitate și originalitate 	La nivel de integrare: 3.1. Propune variante de autoevaluare și autocorectare. 3.2. Analizează autoevaluarea realizată. 3.3. Creează un program sau mici lucrări personale (poezii, eseu, povestioare, desene etc.); se descrie

Indicatorii comportamentului elevilor preocupati de autoeducație	Descriptorii competențelor de valorificare optimă a autoeducației
în autoeducație (autoproiectare, autorealizare, autoevaluare).	pe sine la început și după ce exersează autoeducația.

Cu certitudine că indicatorii propuși pot fi simplificați, diversificați și/sau completați în funcție de vârstă (cl. I, II, III, IV) și de contingentul concret de elevi. În scopul coordonării acțiunilor copiilor cu exigențele și competența adulților am elaborat încă un instrument pedagogic care va asigura urmărirea și eficientizarea competențelor parentale cu privire la autoeducația copiilor săi.

Așadar, indicatorii comportamentului eficient al părinților cu privire la autoeducația școlarii mici și descriptorii competențelor parentale de realizare și eficientizare a autoeducației acestora au fost structurați și prezentați în Tabelul 3.

Tabelul 3. Indicatorii și descriptorii competenței parentale de realizare și eficientizare a autoeducației școlarii mici

Indicatorii comportamentului parental eficient	Descriptorii competențelor parentale de realizare și eficientizare a autoeducației școlarii mici
Părintele manifestă: 1. <ul style="list-style-type: none"> • Interes, asiduitate și consecvență în achiziționarea cunoștințelor și competențelor de auto/educație a copiilor și adulților • Model pozitiv de autoeducație personală 	La nivel de cunoaștere: 1.1. Identifică esența, conținutul și componentele autoeducației copiilor și adulților 1.2. Cunoaște și explică cu argumente importanța modelelor comportamentale parentale pozitive.
2.	La nivel de aplicare:

Indicatorii comportamentului parental eficient	Descriptorii competențelor parentale de realizare și eficientizare a autoeducației școlarului mic
<ul style="list-style-type: none"> • Propune variante de sarcini de autoeducație interesante și necesare copilului. • Capacități de aplicare optimă a metodelor de autoeducație a școlarului mic. 	2.1. Elaborează sarcini de autoeducație și elementele de autoproiectare a autoeducației. 2.2. Elaborează scheme și programe de autoeducație pentru școlarul mic, scoțând în evidență metodele aplicate.
3. <ul style="list-style-type: none"> • Capacități de monitorizare a autoeducației școlarului mic. • Capacități de evaluare a eficienței autoeducației copilului. • Creativitate și inventivitate argumentate de eficientizare a autoeducației școlarului mic. 	La nivel de integrare: 3.1. Elaborează scheme și proiecte de monitorizare a autoeducației. 3.2. Demonstrează aplicarea metodelor de evaluare. 3.3. Creează condiții optime copilului de realizare a autoeducației.

După cum am menționat, instrumentarul elaborat, fundamentat și argumentat științific, se studiază și se aduce la cunoștință părinților de către cadrele didactice în procesul colaborării cu familia și consilierea acesteia.

În concluzie, autoeducația reprezintă activitatea interioară, comportamentul de bază ca produs al educației eficiente. În acest caz autoeducația devine un proces sistematic, orientat spre un scop bine determinat de autoformare a conștiinței și comportamentului social al personalității. Procesul de formare / dezvoltare a competențelor de autoeducație se desfășoară eficient atunci când:

- copiilor li se oferă o educație de calitate și posibilității suficiente de activitate independentă, creativă, se susțin inițiativele și libertatea constructivă a gândirii;

- situațiile și contradicțiile educaționale create în mod special sunt rezolvabile, iar personalitatea obține succes – stimul și imbold de bază în autoeducație;

- are loc menținerea și amplificarea succesului prin manifestarea încrederii, susținerii, sprijinului din partea adulților și semenilor;

- elevilor de vârstă școlară mică, în mod special, li se formează abilități de soluționare a situațiilor și contradicțiilor de alcătuire a algoritmilor sau programelor orientate spre autorealizarea, autoperfecționarea conștiinței și comportamentului social.

Implicarea părinților este obligatorie în susținerea eforturilor școlii centrate pe dezvoltarea elevului în direcția formării și eficientizării competențelor de autoeducație. Rezultatele scontate vor fi obținute dacă cadrele didactice vor realiza activități sistematice cu părinții privind inițierea și consilierea lor în domeniul susținerii autoeducației a elevilor de vârstă școlară mică. Formarea competențelor de autoeducație ale elevilor de vârstă școlară mică va fi eficientă dacă se vor explora sistemic și sistematic principiile, strategiile de bază și cele operaționale și condițiile psihopedagogice stabilite de dezvoltare, consolidare și eficientizare a procesului autoeducației în corelație cu educația.

Bibliografie

1. Andrițchi, V., Metodologia formării aptitudinilor de autoeducație la elevii de vârstă școlară mică, Univers pedagogic, Chișinău, 2006.
2. Andrițchi, V., Organizarea procesului educațional. Ghid metodologic pentru formarea cadrelor didactice din învățământul preuniversitar, Știința, Chișinău, 2007.
3. Barna, A., Autoeducația: Probleme teoretice și metodologice, EDP, București, 1995.
4. Calaraș, C., Cultura autoeducației elevului. Ghid metodologic. Primex-com SRL, Chișinău, 2010.
5. Coroi, E., Bolboceanu, A., Cara, A., etc., Curriculum la dirigenție, IȘE, Chișinău, 2007.

6. Cristea, S., Fundamentele științelor educației. Teoria generală a educației, Litera, Chișinău, 2003.
7. Cuznețov, Larisa, Consilierea parentală. Ghid metodologic. Primex-Com SRL, Chișinău, 2013.
8. Cuznețov, Larisa, Consilierea și educația familiei. Introducere în consilierea ontologică complexă a familiei, Primex-com SRL, Chișinău, 2015.
9. Cuznețov, Larisa, Filosofia practică a familiei, CEP USM, Chișinău, 2013.
10. Cuznețov, Larisa, Tratat de educație pentru familie. Pedagogia familiei, CEP USM, Chișinău, 2008.
11. Cuznețov, Larisa, Calaraș, C., Ețco, C., Consilierea și educația pentru sănătate a familiei. Repere teoretice și sugestii practice. Primex-Com SRL, Chișinău, 2016.
12. Cuznețov, Larisa, Popa, N., Unele repere teoretice privind autoeducația în contextul devenirii personalității. Revista Studia Universitatis Moldaviae, Ch., 2015, Nr. 5 (85), Seria Științe ale educației. p.64-70. <http://studiamsu.eu/wp-content/uploads/10.-p.64-70.pdf>
13. Gaiciuc, V., Marin, M., Ursu, L., Cutasevici, A. etc., Ghidul de implementare a curriculumului modernizat pentru treapta primară de învățământ, Lyceum, Chișinău, 2011.
14. Șerbănescu, D., Voința și educarea ei, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1980.
15. Șpac, S., Educația pentru mass-media la treapta învățământului primar. Ghid metodologic, Primex-com SRL, Chișinău, 2014.

**ASPECTE METODOLOGICE DE IMPLIMENTARE A ECD
ÎN CADRUL DISCIPLINEI EDUCAȚIA PLASTICĂ LA
TREAPTA PRIMARĂ DE ÎNVĂȚĂMÂNT**

Ala VITCOVSCHII, dr., conf. univ.

Summary

The process of pedagogy-learning-evaluation of the plastic education discipline at the primary education stage requires a revival in the key to the current educational policies promoted by the MECC of the Republic of Moldova. ECD is a system of continuous